PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY

POSLANECKÁ SNĚMOVNA

VIII. volební období

506/0

Návrh poslanců Lukáše Bartoně, Lenky Kozlové, Martina Baxy, Františka Váchy, Jiřího Miholy a dalších na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů

Zástupce předkladatele: Bartoň L. a další
Doručeno poslancům: 12. června 2019 v 8:52

Z Á K O N

ze dne……..2019,

kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 178/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ
Změna školského zákona

Čl. I

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění zákona č. 383/2005 Sb., zákona č. 112/2006 Sb., zákona č. 158/2006 Sb., zákona č. 161/2006 Sb., zákona č. 165/2006 Sb., zákona č. 179/2006 Sb., zákona č. 342/2006 Sb., zákona č. 624/2006 Sb., zákona č. 217/2007 Sb., zákona č. 296/2007 Sb., zákona č. 343/2007 Sb., zákona č. 58/2008 Sb., zákona č. 126/2008 Sb., zákona č. 189/2008 Sb., zákona č. 242/2008 Sb., zákona č. 243/2008 Sb., zákona č. 306/2008 Sb., zákona č. 384/2008 Sb., zákona č. 49/2009 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 378/2009 Sb., zákona č. 427/2010 Sb., zákona č. 73/2011 Sb., zákona č. 331/2011 Sb., zákona č. 375/2011 Sb., zákona č. 420/2011 Sb., zákona č. 472/2011 Sb., zákona č. 53/2012 Sb., zákona č. 333/2012 Sb., zákona č. 370/2012 Sb., zákona č. 241/2013 Sb., zákonného opatření Senátu č. 344/2013 Sb., zákona č. 64/2014 Sb., zákona č. 250/2014 Sb., zákona č. 82/2015 Sb., zákona č. 178/2016 Sb., zákona č. 230/2016 Sb., zákona č. 101/2017 Sb., zákona č. 222/2017 Sb., zákona č. 167/2018 Sb. a zákona č. 46/2019 Sb., se mění takto:

1. V § 58 odstavce 1 a 2 znějí:

   „(1) Stupni středního vzdělání jsou
   a) střední vzdělání,
   b) střední vzdělání s výučním listem,
   c) střední vzdělání s maturitní zkouškou.

   (2) Střední vzdělání získá žák
   a) úspěšným ukončením vzdělávacího programu v délce 1 roku nebo 2 let denní formy vzdělávání, nebo
   b) úspěšným ukončením posledního ročníku vzdělávacího programu šestiletého nebo osmiletého gymnázia nebo vzdělávacího programu v délce 4 let denní formy vzdělávání.“.
2. V § 72 odstavec 1 zní:

„(1) Vzdělávání ve vzdělávacích programech v oborech vzdělání vedoucích k dosažení středního vzdělání podle § 58 odst. 2 písm. a) se ukončuje závěrečnou zkouškou. Dokladem o dosažení středního vzdělání je
a) při úspěšném ukončení vzdělávacího programu podle § 58 odst. 2 písm. a) vysvědčení o závěrečné zkoušce, nebo
b) při úspěšném ukončení posledního ročníku vzdělávacího programu šestiletého nebo osmiletého gymnázia nebo vzdělávacího programu v délce 4 let denní formy vzdělávání vysvědčení o úspěšném ukončení posledního ročníku tohoto vzdělávacího programu.“.

3. V § 72 odst. 4 se za slovo „Vysvědčení“ vkládají slova „o úspěšném ukončení posledního ročníku vzdělávacího programu šestiletého nebo osmiletého gymnázia, vzdělávacího programu v délce 4 let denní formy vzdělávání a vysvědčení“.

4. V § 74 odst. 1 písm. b) se za slova „středního vzdělání“ vkládají slova „ve vzdělávacím programu v délce 1 roku nebo 2 let denní formy vzdělávání“.

5. V § 78 odst. 1 písm. c) se slova „, v případě oborů, které jsou stanoveny v nařízení vlády“ zrušují.

6. V § 78 odstavec 2 zní:
„(2) Společná část maturitní zkoušky se skládá ze zkoušky z českého jazyka a literatury a druhé zkoušky, pro kterou si žák na přihlášce k maturitní zkoušce zvolí jeden ze zkušebních předmětů uvedených v odstavci 1 písm. b) a c).“.

7. V § 78 se odstavce 3 a 6 zrušují.
Dosavadní odstavce 4 a 5 se označují jako odstavce 3 a 4.

8. V § 78 odst. 3 se věta první nahrazuje větou: „Zkoušky společné části maturitní zkoušky se konají formou didaktického testu.“.

9. V § 78a odst. 2 se slova „Zkoušky a dílčí zkoušky společné části maturitní zkoušky konané formou didaktického testu a písemné práce“ nahrazují slovy „Zkoušky společné části maturitní zkoušky“.

10. V § 78a se odstavec 3 zrušuje.
Dosavadní odstavce 4 až 6 se označují jako odstavce 3 až 5.

11. V § 78a odst. 3 se slova „Dílčí zkoušky konané formou didaktického testu a ústní formou“ nahrazují slovy „Zkoušky společné části maturitní zkoušky“.

12. V § 79 odstavec 1 zní:
„(1) Profilová část maturitní zkoušky se skládá ze zkoušky z českého jazyka a literatury a, pokud si žák ve společné části maturitní zkoušky zvolil cizí jazyk, ze zkoušky z tohoto cizího jazyka, a z dalších 2 nebo 3 povinných zkoušek. Počet dalších povinných zkoušek

pro daný obor vzdělání stanoví rámcový vzdělávací program. Ve školách a třídách s vyučovacím jazykem národnostní menšiny je jednou z povinných zkoušek zkouška z jazyka národnostní menšiny.“.

13. V § 79 odst. 4 se za písmeno c) vkládá nové písmeno d), které zní:
„d) písemné práce“.
Dosavadní písmena d) a e) se označují jako písmena e) a f).

14. V § 79 odst. 4 písm. f) se text „d)“ nahrazuje textem „e)“.

15. V § 79 se na konci odstavce 4 doplňuje věta „Zkoušky profilové části z českého jazyka a literatury a z cizího jazyka se konají vždy formou ústní zkoušky před zkušební maturitní komisí a formou písemné práce.“.

16. V § 79 odst. 6 se za slova „písemné zkoušky“ vkládají slova „ , písemné práce“.

17. V § 80 odst. 3 písm. d) se slova „s výjimkou dílčích zkoušek konaných formou ústní,“ zrušují.

18. V § 80 odst. 3 písm. e) a g) a odst. 5 písm. d) se slova „ , komisaře nebo hodnotitele“ nahrazují slovy „a komisaře“.

19. V § 80 odst. 3 písm. h) se slova „hodnotitele písemných prací a“ zrušují.

20. V § 80 odst. 3 písm. j) se za slovo „komisaře“ vkládá slovo „a“ a slova „a hodnotitele“ se zrušují.

21. V § 80a odstavec 1 zní:
„(1) Zkoušky profilové části maturitní zkoušky konané ústní formou se konají před zkušební maturitní komisí. Zkušební maturitní komise je jmenována pro každou třídu a obor vzdělání nebo pro více tříd nebo více oborů vzdělání, pokud se žáci vzdělávají ve stejné skupině oborů vzdělání. Předseda zkušební maturitní komise má odbornou kvalifikaci učitele všeobecně-vzdělávacích předmětů nebo učitele odborných předmětů střední školy a vykonával přímou pedagogickou činnost nejméně 5 let. Členem zkušební maturitní komise může být jmenován rovněž odborník z praxe, z vysoké nebo vyšší odborné školy. Na zkušební maturitní komisi se vztahují ustanovení § 74 odst. 6 až 10 s výjimkou § 74 odst. 8 písm. a) obdobně.“.
22. V § 80a odst. 3 a odst. 4 se slova „ , s výjimkou dílčích zkoušek konaných ústní formou“ zrušují.

23. V § 80a se odstavec 5 zrušuje.
Dosavadní odstavec 6 se označuje jako odstavec 5.

24. V § 80a odst. 5 se slova „Hodnotitelem pro daný zkušební předmět, komisařem“ nahrazují slovem „Komisařem“.

25. V § 80b odst. 2 písm. b) a d) se slova „a dílčích zkoušek“ zrušují.

26. V § 81 odst. 1 se slovo „dílčí“ a slova „a písemné práce“ zrušují.

27. V § 81 odst. 11 písm. a) se slova „dílčí zkoušky společné části maturitní zkoušky konané formou písemné práce a“ zrušují.

28. V § 81 odst. 11 písm. b) se slovo „ , hodnotitele“ a slova „a hodnotitelů“ zrušují a slova „ , komisařů a hodnotitelů písemných prací“ se nahrazují slovy „a komisařů“.

29. V § 82 odst. 1 písm. b) se slovo „dílčí“ a slova „konané formou didaktického testu“ zrušují.

30. V § 82 odst. 1 se slova „dílčí zkoušky společné části maturitní zkoušky konané formou písemné práce a“ zrušují.

31. V § 82 odst. 2 se slova „konanou formou didaktického testu“ zrušují.

32. V § 82 odst. 3 se slovo „dílčích“ a slovo „dílčí“ zrušují.

33. V § 172 odst. 5 se slova „a přezkoumání průběhu a výsledku dílčí zkoušky konané formou písemné práce a ústní formou“ zrušují.

34. V § 184 odst. 2 se čárka za slovy „maturitní komise“ nahrazuje slovem „a“ a slova „a hodnotitele písemné práce“ se zrušují.

Čl. II

Zrušovací ustanovení

Zrušují se:
1. Nařízení vlády č. 445/2016 Sb., o stanovení oborů vzdělání, v nichž je matematika zkušebním předmětem společné části maturitní zkoušky.

2. Nařízení vlády č. 71/2017 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 445/2016 Sb., o stanovení oborů vzdělání, v nichž je matematika zkušebním předmětem společné části maturitní zkoušky.

Čl. III

Přechodné ustanovení

Vysvědčení o úspěšném ukončení posledního ročníku vzdělávacího programu šestiletého nebo osmiletého gymnázia nebo vzdělávacího programu v délce 4 let denní formy vzdělávání vydané v období od školního roku 2010/2011 do nabytí účinnosti tohoto zákona se považuje za doklad o dosažení středního vzdělání podle § 72 odst. 1 písm. a) tohoto zákona.

ČÁST DRUHÁ

Změna zákona 178/2016 Sb.

Čl. IV

V zákoně č. 178/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění zákona č. 101/2017 Sb. a zákona č. 167/2018 Sb., se body 41., 42., 43. a 45 zrušují.

ČÁST TŘETÍ

Čl. V

ÚČINNOST

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. září 2020.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

I. OBECNÁ ČÁST

Cílem předkládaného poslaneckého návrhu je několik dílčích návrhů (Bod I-III), které reagují na současné nastavení maturity dle zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (dále jen školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Bod I

Žáci, kteří neuspějí u maturitní zkoušky, opouštějí školu z pohledu zákona pouze se základním vzděláním, přestože úspěšně absolvovali 4 roky studia zvoleného maturitního oboru a splnili podmínku k připuštění k maturitní zkoušce. Současné nastavení tak výrazným způsobem diskvalifikuje ty žáky, kteří neuspěli u maturity, přestože si během studia osvojili znalosti a dovednosti potřebné k úspěšnému zakončení studovaného oboru a výkonu profese. Pouhá základní úroveň dosaženého vzdělání představuje z pohledu kvalifikace významnou bariéru z hlediska přechodu ze školy do zaměstnání, úspěšného uplatnění na trhu práce a perspektivy kariérního rozvoje. Zároveň zvyšuje riziko dlouhodobé opakované nezaměstnanosti.

Cílem předkládaného návrhu je umožnit neúspěšným maturantům získat doklad o dosažené střední úrovni vzdělání, pokud úspěšně ukončí poslední ročník studia maturitního oboru. Dokladem o úspěšném zakončení studovaného oboru je vysvědčení žáka z posledního ročníku. Takto dosažená úroveň vzdělání bude z hlediska zákona ekvivalentní úrovni, jíž lze v současnosti dosáhnout ukončením vzdělávacího programu v délce 1 roku nebo 2 let denní formy vzdělávání a složením závěrečné zkoušky. Přiznaná úroveň středního vzdělání v takových případech nebude umožňovat vstup do terciárního vzdělávání. Pokud bude pro výkon profese požadována maturita z oboru, není úroveň středního vzdělání v tomto ohledu ekvivalentem.

Součástí předloženého návrhu je rovněž doporučení zohlednit v rámci přiřazení střední úrovně vzdělání klasifikaci dosaženého vzdělání dle ISCED 2011. Toto doporučení je blíže specifikováno v části C.

Prostřednictvím tohoto návrhu bude žákům neúspěšným u maturitní zkoušky přiznána adekvátní kvalifikační úroveň, což zejména v případě žáků maturitních oborů středních odborných škol zvýší jejich šance na pracovní uplatnění. Navrhované opatření zároveň částečně omezí další nárůst předčasných odchodů ze vzdělávání a navyšování podílu ekonomicky aktivních osob pouze s ukončeným základním vzděláním.

Bod II

Předložený návrh je pro zachování současného stavu ve smyslu ponechání výběru povinné maturitní zkoušky mezi cizím jazykem a matematikou v rámci společné části maturity, dle § 78 odst. 2 školského zákona. Jednoznačnou prioritou by měla být svoboda a možnost výběru reagující na individuální potřeby a schopnosti každého žáka. Zároveň je v tomto ohledu důležité přihlédnout k dosavadním výsledkům žáků v didaktických testech z matematiky při zohlednění oborového zaměření, kdy lze pozorovat vysokou neúspěšnost především žáků maturitních

oborů středních odborných škol. Pokud bude realizován záměr zavádění povinné zkoušky z matematiky, můžeme očekávat nárůst podílu neúspěšných maturantů, zvýšení podílu mladých lidí, kteří předčasně odcházejí ze vzdělávání a tím i nárůst podílu osob, které disponují pouze dosaženou základní úrovní vzdělání.

Bod III

Předkládaný návrh si klade za cíl přesunout hodnocení písemných prací a ústních zkoušek z českého jazyka a literatury a z cizího jazyka ze společné části maturity do profilové části. Hodnocení bude v kompetenci škol, tak jak uvažuje připravovaný návrh Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Navrhované změny posílí roli škol a umožní posílení zpětné vazby hodnotícího učitele směrem k žákovi. Tento krok lze vnímat jako navrácení důvěry školám. Učitelé mohou své žáky hodnotit s větší znalostí jejich potenciálu i v kontextu výsledků dosahovaných v průběhu studia. Vyšší pracovní nasazení pedagogů spojené s hodnocením písemných prací nelze zaměňovat s nárůstem administrativy. Administrativní zátěž se naopak sníží, neboť nebude nutné zajišťovat odesílání písemných prací žáků na Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání (CZVV). Implementace předloženého návrhu zároveň povede k redukci výdajů nutných k zajištění a vyhodnocení písemných prací z centrální úrovně, tedy ze strany CZVV.

A Zhodnocení platného právního stavu, včetně zhodnocení současného stavu ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Bod I

Školský zákon rozlišuje tři úrovně středoškolského vzdělání:

a) střední vzdělání,
b) střední vzdělání s výučním listem,
c) střední vzdělání s maturitní zkouškou.

Podle ustanovení § 72 odst. 3 školského zákona, je dokladem o dosažení středního vzdělání s maturitní zkouškou vysvědčení o maturitní zkoušce. Žáci, kteří neuspějí u maturity, přestože úspěšně zakončí poslední ročník studia maturitního oboru, čímž naplňují podmínku o připuštění k maturitní zkoušce, nedosáhnou ani nejnižšího z výše uvedených stupňů a disponují pouze dosaženou úrovní základního vzdělání, která představuje významnou bariéru pro uplatnění na trhu práce a trvalou zaměstnatelnost.

Bod II

Dle školského zákona skládá žák v rámci společné části maturitní zkoušky 2 povinné zkoušky – zkoušku z českého jazyka a literatury a volitelného předmětu, kdy si žák může vybírat mezi cizím jazykem a matematikou. Žák se zároveň může dle § 78 odst. 5 přihlásit až ke dvěma nepovinným zkouškám z předmětů podle § 78 odst. 1 písm. b) a c).

S účinností od jarního zkouškového období v roce 2021 je (podle zákona č. 178/2016 Sb., nařízení vlády č. 445/2016 Sb. a dle nařízení vlády č. 71/2017 Sb.) maturantům oborů vzdělání gymnázií a lyceí uložena povinnost konat 3 povinné zkoušky společné části maturitní zkoušky - z českého jazyka a literatury, cizího jazyka a matematiky.

S účinností od jarního zkouškového období v roce 2022 bude všem maturantům uložena povinnost konat tři povinné zkoušky společné části maturitní zkoušky, s výjimkou žáků uměleckých, zdravotnických oborů a oboru vzdělání Sociální činnost, kteří budou mít nadále povinnost vykonat zkoušku ze dvou povinných zkoušek společné části maturitní zkoušky, tedy jako doposud.

Bod III

Dle § 78 odst. 3 školského zákona jsou, kromě didaktického testu, součástí společné části maturitní zkoušky z českého jazyka a literatury a cizího jazyka také písemné práce a ústní část zkoušky, jež probíhá před zkušební maturitní komisí.

Platná právní úprava není v rozporu se zákazem diskriminace a respektuje princip rovnosti mužů a žen.

B Odůvodnění hlavních principů navrhované právní úpravy, včetně dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Bod I

Cílem předkládaného návrhu je umožnit dosažení střední úrovně vzdělání (tedy nejnižšího ze stupňů středního vzdělání) žákům, kteří úspěšně zakončí poslední ročník studia maturitního oboru, ale neuspějí u maturitní zkoušky.

Za současného legislativního nastavení by například žák maturitního oboru Elektrotechnika, který úspěšně dokončil poslední ročník studovaného maturitního oboru, ale neuspěl u zkušebního předmětu společné části maturitní zkoušky (např. z cizího jazyka), skončil pouze se základním vzděláním. Přitom během středoškolského studia získal potřebné odborné znalosti, dovednosti a splňuje tak kvalifikační předpoklady pro výkon zvolené profese. Neúspěch u jedné zkoušky ho do značné míry na trhu práce diskvalifikuje (maturitní zkoušku lze v tomto ohledu označovat za tzv. high-stakes test).

Implementací tohoto opatření tak žáci, kteří u maturity neuspějí, neskončí pouze se základním vzděláním, ale budou disponovat úrovní středního vzdělání. Dokladem o dosažené úrovni vzdělání bude vysvědčení z posledního ročníku studovaného maturitního oboru. Přiznaná úroveň středního vzdělání žákům, kteří nesloží maturitu, přitom nebude tyto žáky opravňovat ke vstupu do terciárního vzdělávání.

Vysoká neúspěšnost žáků u maturitní zkoušky má za současného legislativního nastavení nezanedbatelný vliv na zvyšování podílu předčasných odchodů ze vzdělávání. Dle mezinárodní definice Eurostatu jsou neúspěšní maturanti započítáváni jako osoby disponující pouze základním vzděláním. Navrhované opatření zvyšuje šance neúspěšných maturantů na pracovní uplatnění ve studovaném oboru a nevede přitom k devalvaci maturitní úrovně vzdělání. Vysvědčení z posledního ročníku maturitního oboru na střední škole neopravňuje ke vstupu do terciárního vzdělávání a pro zaměstnavatele má menší hodnotu než doklad o úspěšném složení maturitní zkoušky.

Bod II

Předkládaný návrh si klade za cíl zajistit možnost volby ve smyslu ponechání výběru povinné maturitní zkoušky mezi cizím jazykem a matematikou v rámci společné části maturity. Důvodem pro zachování současného stavu, ve smyslu svobodné volby, jsou rovněž nepříznivé výsledky a vysoká neúspěšnost žáků u maturitní zkoušky z matematiky, která v současnosti není povinnou zkouškou, ale pouze volitelnou. Dá se očekávat, že by zavedení povinné zkoušky z matematiky v rámci společné části maturitní zkoušky vedlo k dalšímu nárůstu počtu neúspěšných žáků a tím i nárůstu podílu předčasných odchodů ze vzdělávání, což je v rozporu s naplňováním priorit Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR a doporučeními Evropské komise ve vazbě na prevenci a snižování předčasných odchodů ze vzdělávání v členských zemích EU.

Cílem tohoto návrhu v žádném případě není devalvace maturitní zkoušky jako takové. Návrh nijak nerozporuje význam a důležitost matematické gramotnosti a jejího rozvoje. Je však třeba zdůraznit, že současná podoba maturity je zcela nevyhovující v tom smyslu, že zadání testů ve společné části maturitní zkoušky dostatečně nezohledňuje obsah a cíle vzdělávání a to, co se žáci reálně učí. Zadání testů by mělo být více zaměřeno na ověřování znalostí a dovedností využitelných v praxi a v každodenním životě, zároveň by mělo více reflektovat oborové zaměření žáků. V současnosti neexistuje jasná poptávka státu na to, co by maturita měla ověřovat a měřit. Nutno podotknout, že možná rizika vyplývající ze zavádění matematiky jako povinného zkušebního předmětu společné části maturity jsou mimo jiné popsána i v dokumentu Hodnocení naplňování Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2020, který je výsledkem práce expertní skupiny ustanovené Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Samotná expertní skupina v dokumentu poukazuje na riziko zvyšování počtu neúspěšných žáků v důsledku zavádění povinné zkoušky z matematiky. Zároveň vyjadřuje zcela oprávněné obavy nad tím, že zavedení povinné zkoušky z matematiky bude odrazovat některé žáky (zejména žáky s nižším sociálně-ekonomickým statusem) od studia maturitních oborů, a to nikoliv z důvodu, že by tito žáci neměli reálné předpoklady k absolvování maturitního oboru, ale právě z obav povinné zkoušky z matematiky.

Bod III

Cílem předkládaného návrhu je přenesení hodnocení písemných prací z českého jazyka a literatury a cizích jazyků ze společné části státní maturity do profilové části, která je v kompetenci škol. Společná část státní maturity tak bude omezena pouze na didaktické testy ze zkušebních předmětů.

Navrhovaná právní úprava není v rozporu se zákazem diskriminace a princip rovnosti mužů a žen se na ni nevztahuje.

C Vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy v jejím celku

Bod I

Žákům, kteří úspěšně dokončí studium maturitního oboru, ale neuspějí u maturitní zkoušky, je v současnosti přiznána pouze základní úroveň vzdělání. To představuje významný problém pro jejich budoucí pracovní uplatnění a významně snižuje perspektivu úspěšného profesního rozvoje. Vzhledem k tomu, že tito žáci musí prokázat dostatečné znalosti a dovednosti potřebné k úspěšnému absolvování zvoleného maturitního oboru, čímž splňují podmínku připuštění k maturitní zkoušce, je současné nastavení zcela neadekvátní a nevyhovující. Přiznaná úroveň středního vzdělání přitom maturantům neumožňuje hlásit se na vysokou nebo vyšší odbornou školu. Dotyční žáci pak stále mají možnost složit maturitu v následujících pěti letech od ukončení studovaného maturitního oboru (§ 81 odst. 5 školského zákona).

Přiznání úrovně středního vzdělání usnadní mladým lidem přechod na pracovní trh, aniž by jim hrozilo větší riziko, že skončí v evidenci úřadu práce a budou se potýkat s nezaměstnaností, často dlouhodobě. Sníží se tak i riziko závislosti na sociálních dávkách. Dokladem o dosaženém vzdělání bude vysvědčení z posledního ročníku studovaného maturitního oboru. Zvýšení kvalifikačního potenciálu neúspěšných maturantů může usnadnit nástroj pro uznávání výsledků předchozího učení, kterým je Národní soustava kvalifikací (NSK), legislativně ukotvená v zákoně č. 179/2006 Sb. o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání.

Předkládaný návrh zároveň povede k omezení předčasných odchodů ze vzdělávání, resp. nárůstu počtu osob pouze se základním vzděláním (odpovídající úrovni ISCED 2011 0-2). Vymezení indikátoru předčasných odchodů ze vzdělávání vyplývá z mezinárodní definice Eurostatu. Indikátor je sledován v rámci šetření Labour Force Survey (v ČR realizován pod názvem Výběrové šetření pracovních sil Českým statistickým úřadem). Indikátor předčasných odchodů ze vzdělávání představuje procento populace ve věku 18 až 24 let splňující následující dvě podmínky:

a) nejvyšší stupeň získaného vzdělání nebo odborné přípravy je ISCED 2011 úrovně 0, 1 nebo 2 (ISCED 1997: 0, 1, 2 nebo 3C krátké);
b) neúčast ve vzdělávání v období čtyř týdnů předcházejících průzkumu.

V ČR můžeme od roku 2012 pozorovat průběžný nárůst podílu předčasných odchodů ze vzdělávání, zatímco na úrovni zemí EU vidíme naopak klesající trend. Mezi roky 2017 a 2018 sice v ČR dochází k poklesu podílu předčasných odchodů z 6,7 % na 6,2 % (pokles o 0,5 p. b.), nicméně je třeba brát v úvahu situaci na regionální úrovni, zvažovat kontext problematiky regionálních disparit (neodůvodněné regionální rozdíly) a jejich postupný nárůst. V roce 2017 dosahují podíly předčasných odchodů ze vzdělávání nejvyšších hodnot především ve strukturálně postižených regionech (nejvyšší podíl předčasných odchodů vykazuje dlouhodobě region Severozápad, kde v roce 2017 dosáhl podíl předčasných odchodů ze vzdělávání 15,6 %).

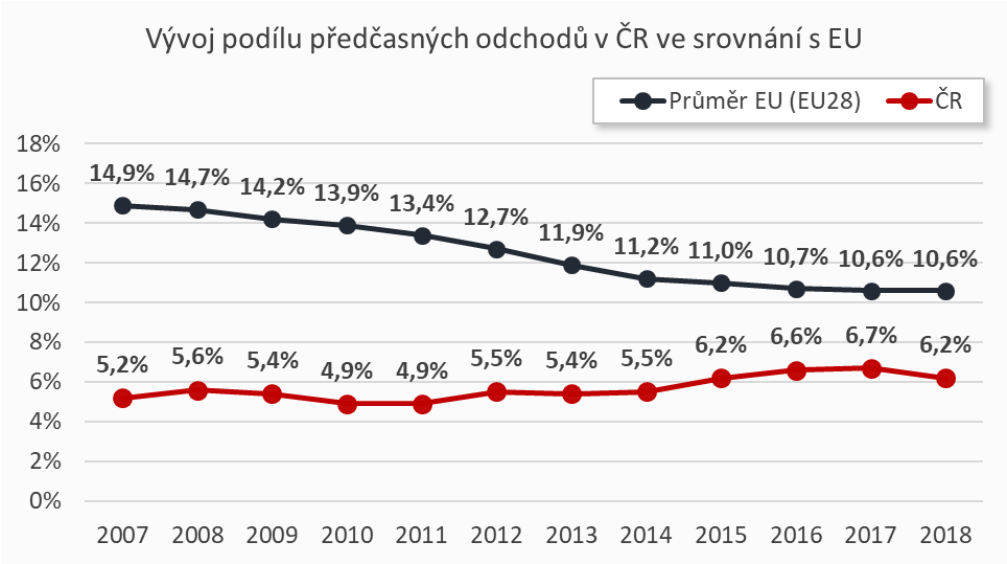

Zdroj: Eurostat

Přestože mají předčasné odchody celou řadu příčin, z dostupných dat je evidentní, že na nárůst předčasných odchodů ze vzdělávání má vliv právě současné nastavení maturity a neúspěšnost žáků maturitních oborů především středních odborných škol u maturitních zkoušek. To lze doložit i na níže přiložených datech vypovídajících o situaci ve školních letech 2010/2011 a 2015/2016. Data dokládají nárůst podílu žáků, kteří ukončili poslední ročník maturitního oboru vzdělání, ale neuspěli u maturitní zkoušky. Tento problém se týká především maturitních oborů středního odborného vzdělávání.

Přehled o žácích, kteří předčasně ukončili vzdělávání, nepostoupili do vyššího ročníku nebo nevykonali úspěšně maturitní zkoušku

ve šk.r. 2010/11

Kategorie	Žáků 2010/11	Zanechali vzdělávání		Vyloučeni		Nepostoupili do vyššího ročníku		Žáků posl.roč.	Ukončili vzděláv. progr. bez zkoušky	
K	142 902	604	0,4%	53	0,0%	243	0,2%	25 637	637	2,5%
M	206 282	3 395	1,6%	193	0,1%	2 628	1,3%	48 491	6 145	12,7%
L0	36 557	989	2,7%	36	0,1%	691	1,9%	8 496	2 249	26,5%
Celkem	385 741	4 988	1,3%	552	0,1%	10 329	2,1%	82 624	16 270	19,7%
L5	19 672	1 753	8,9%	2	0,0%	2 059	10,5%	8 207	3 219	39,2%

ve šk.r. 2015/16

Kategorie	Žáků 2015/16	Zanechali vzdělávání		Vyloučeni		Nepostoupili do vyššího ročníku		Žáků posl.roč.	Ukončili vzděláv. progr. bez zkoušky	
K	127 643	538	0,4%	68	0,1%	239	0,2%	21 324	2 142	10,0%
M	152 355	3 736	2,5%	363	0,2%	1 757	1,2%	35 827	14 632	40,8%
L0	23 307	1 004	4,3%	67	0,3%	385	1,7%	5 464	3 372	61,7%
Celkem	303 305	5 278	1,7%	498	0,2%	2 381	0,8%	62 615	20 146	32,2%
L5	10 256	2 031	19,8%	66	0,6%	499	4,9%	4 013	2 897	72,2%

Zdroj: Národní ústav pro vzdělávání (NÚV)

Nutno dodat, že právě prevence předčasných odchodů ze vzdělávání a omezení dalšího nárůstu podílu žáků, kteří předčasně opouštějí vzdělávání a končí pouze s dosaženou úrovní základního vzdělání je prioritou nejenom Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR, ale také Evropské komise a to i ve vazbě na mezinárodní dokument Strategie Evropa 2020, v jehož rámci se členské státy zavázaly ke snížení předčasných odchodů ze vzdělávání pod 10 %.

Doporučení nad rámec návrhu:

V souvislosti s přiznáním střední úrovně vzdělání předkládaný návrh mimo novelu zákona doporučuje zvážit zohlednění klasifikace úrovně vzdělání dle ISCED 2011, kdy by bylo zároveň možné reflektovat skutečnost, zda žák uspěl alespoň v rámci profilové části maturitní zkoušky (což je relevantní především v případě žáků maturitních oborů středního odborného vzdělávání, jelikož součástí profilové části maturitní zkoušky je též praktická část), a to následujícím způsobem:

- V rámci všeobecného vzdělávání budou žáci, kteří neuspějí u maturitní zkoušky, přiřazeni dle ISCED 2011 do kategorie 342 (Dostatečné pro částečné ukončení úrovně, bez přímého přístupu k postsekundárnímu neterciárnímu nebo terciárnímu vzdělávání). V případě, že žáci úspěšně absolvují profilovou část maturitní zkoušky, budou tito žáci přiřazeni do kategorie 343 (Dostatečné pro ukončení úrovně, bez přímého přístupu k terciárnímu vzdělávání);
- Žáci maturitních oborů s odborným zaměřením budou přiřazeni do kategorie 352 (Dostatečné pro částečné ukončení úrovně, bez přímého přístupu k postsekundárnímu neterciárnímu nebo terciárnímu vzdělávání). V případě úspěšného vykonání profilové části maturitní zkoušky budou tito žáci přiřazeni do kategorie 353 (Dostatečné pro ukončení úrovně, bez přímého přístupu k terciárnímu vzdělávání).

Přiřazení úrovně vzdělání žákům, kteří úspěšně dokončí studium maturitního oboru, ale neuspějí u maturitní zkoušky

Kategorie (zaměření)		ISCED 2011-A (dosažené vzdělání)		Příznak
34	Vyšší sekundární všeobecné vzdělávání	342	Částečné ukončení úrovně, bez přímého přístupu k postsekundárnímu neterciárnímu nebo terciárnímu vzdělávání	Neuspějí ve společné části ani v profilové části maturitní zkoušky
		343	Ukončení úrovně, bez přímého přístupu k terciárnímu vzdělávání	Uspěji alespoň v profilové části maturitní zkoušky
35	Vyšší sekundární odborné vzdělávání	352	Částečné ukončení úrovně, bez přímého přístupu k postsekundárnímu neterciárnímu nebo terciárnímu vzdělávání	Neuspějí ve společné části ani v profilové části maturitní zkoušky
		353	Ukončení úrovně, bez přímého přístupu k terciárnímu vzdělávání	Uspěji alespoň v profilové části maturitní zkoušky

V případě zohlednění úspěšnosti u profilové části maturitní zkoušky by byl dokladem o úspěšném absolvování protokol o výsledcích profilové části maturitní zkoušky, dle § 31 odst. 1 vyhlášky č. 177/2009 Sb., o bližších podmínkách ukončování vzdělávání ve středních školách maturitní zkouškou.

Bod II

Dosavadní výsledky maturity lze považovat z dlouhodobého hlediska za neuspokojivé až alarmující. S přihlédnutím k výsledkům a úspěšnosti žáků v didaktických testech v rámci společné části maturitní zkoušky lze pozorovat vysokou míru neúspěšnosti právě v případě zkušebního předmětu matematika, který je doposud předmětem volitelným. Podíl neúspěšných žáků na celkovém počtu žáků, kteří ve školním roce 2017/2018 konali zkoušku z matematiky formou didaktického testu v rámci prvního řádného termínu, představuje 22 %. Výrazné rozdíly lze nicméně pozorovat napříč oborovým zaměřením, což ilustruje níže přiložený graf. Zatímco žáci gymnázií vykazují velmi nízkou míru neúspěšnosti (4 %), v případě oborů odborného vzdělávání je neúspěšnost žáků výrazně vyšší, především v nástavbovém studiu, kde míra neúspěšnosti dosahuje až 60 %. U maturitních oborů středního odborného vzdělávání představuje podíl neúspěšných žáků 33 %.

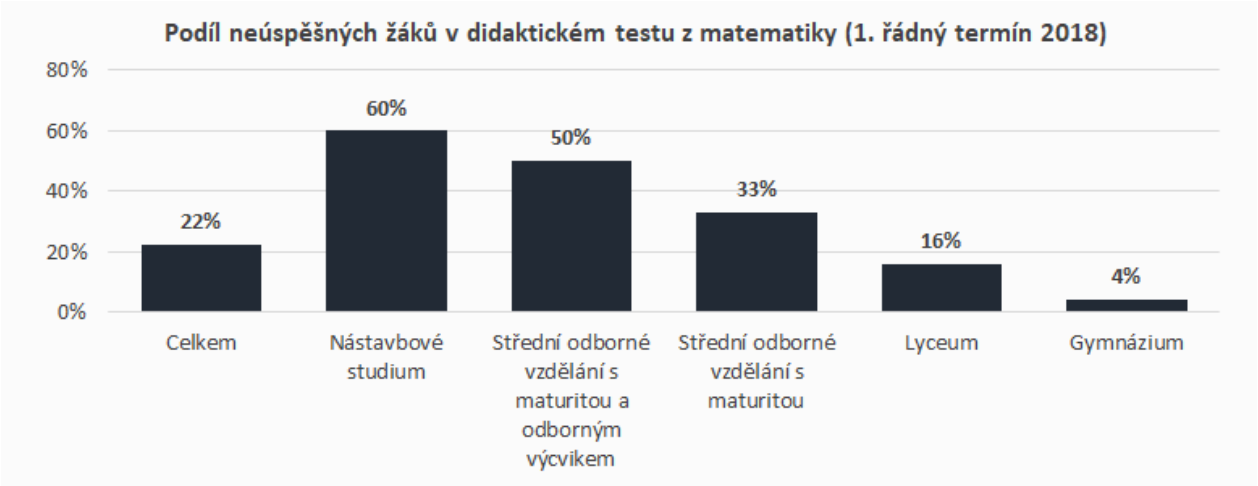

Zdroj: Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání (CZVV), vlastní výpočty

Pokud bychom se podívali na podíl žáků, kteří si volí matematiku jako zkušební předmět, ze kterého konají zkoušku v rámci společné části maturity, můžeme pozorovat kontinuální pokles v čase, což je pravděpodobně též zapříčiněno nepříznivými výsledky a neúspěšností žáků v didaktickém testu z matematiky. Zatímco v roce 2013 si v rámci jarního termínu (první řádný termín) volilo matematiku jako zkušební předmět ve společné části maturity 39 % žáků, v roce 2018 je to již 23 % (můžeme tedy pozorovat pokles o 15 p. b.).

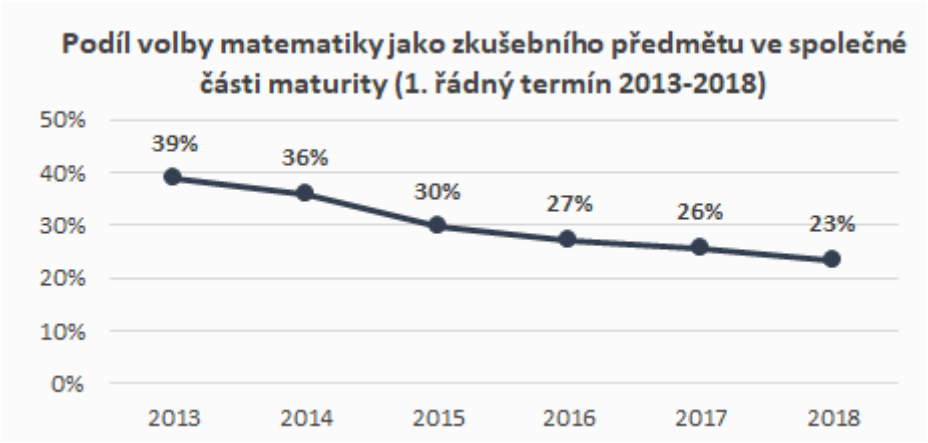

Zdroj: Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání (CZVV)

Vzhledem k výsledkům a úspěšnosti, respektive neúspěšnosti, žáků v didaktickém testu ze zkušebního předmětu matematika a s přihlédnutím k výrazným rozdílům napříč oborovým zaměřením se nelze ztotožnit s tvrzením, že je vysoká neúspěšnost u maturit způsobena pouze nedostatečnou připraveností žáků. Výsledky naopak poukazují na problémy související s nastavením a koncepcí společné části maturitní zkoušky. Lze předpokládat, že pokud bude vyžadována povinnost tohoto zkušebního předmětu, jak uvažuje připravovaná novela Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, dojde k dalšímu nárůstu počtu žáků, kteří v tomto zkušebním předmětu neuspějí.

Bod III

Omezení společné části maturitní zkoušky pouze na didaktické testy a přesunutí písemných prací a ústní zkoušky z českého jazyka a literatury a cizího jazyka do profilové části maturity, která je v kompetenci škol, povede k posílení role škol a zpětné vazby hodnotícího učitele

směrem k žákovi. Profilová část maturitní zkoušky se bude skládat ze zkoušky z českého jazyka a literatury, a pokud si žák ve společné části zvolil cizí jazyk, zkoušku z tohoto zkušebního předmětu a z dalších 2 nebo 3 povinných zkoušek. Počet dalších povinných zkoušek přitom stanoví pro daný obor vzdělání příslušný rámcový vzdělávací program tak, jak tomu bylo doposud.

D Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky

Navrhovaná právní úprava je v souladu s ústavním pořádkem České republiky.

E Zhodnocení slučitelnosti navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie nebo obecnými právními zásadami práva Evropské unie

Navrhovaná právní úprava není s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie ani obecnými právními zásadami práva Evropské unie v rozporu.

F Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána

Navrhovaná právní úprava není v rozporu s mezinárodními smluvními závazky České republiky.

G Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky, sociální dopady, včetně dopadů na rodiny a dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé

Bod I

Navrhovaná právní úprava bude mít pozitivní dopad na státní rozpočet ve smyslu snižování předpokládaných příjmů a výdajů státu vůči jednotlivci, který předčasně opustí vzdělávací systém a dosáhne pouze základní úrovně vzdělání, čímž se výrazně navyšuje riziko nezaměstnanosti, která má, vzhledem k nízké úrovni vzdělání, velmi často dlouhodobý charakter.

To vyplývá i ze studie Finanční dopady předčasných odchodů ze vzdělávání pro stát a jednotlivce, kterou zpracovala Agentura pro sociální začleňování. Tato studie vychází z logické premisy, že „člověk s vyšším příjmem, který nebude nezaměstnaný jen po velmi krátkou dobu svého ekonomicky aktivního věku, zaplatí na daních a odvodech do systémů sociálního a zdravotního více, než člověk s nižšími příjmy a častějšími nebo delšími obdobími bez zaměstnání, kdy bude naopak čerpat podporu od státu“.

Použitý model zohledňuje odvody placené zaměstnancem a zaměstnavatelem do systému sociálního a zdravotního pojištění a daň z příjmu fyzických osob, zároveň operuje s náklady státu na podporu v nezaměstnanosti. Výpočty v rámci modelu vycházejí z předpokladu, že bude zachována stejná výše odvodů do sociálně pojistných systémů, budou zachovány rozdíly v daňové sazbě a v poměru dávek a mezd v následujících letech.

Z analýzy Agentury pro sociální začleňování vyplývá, že v důsledku jednoho předčasného odchodu ze vzdělávání veřejné rozpočty přijdou do roku 2067 o zhruba 13 mil. Kč ve srovnání s úspěšným vyučením. Ve srovnání s úspěšným absolvováním maturitního oboru je to dokonce 22 mil. Kč.

Celoživotní daně z příjmu fyzických osob a odvody na sociální a zdravotní pojištění (2018-2067)

Nejvyšší dosažené vzdělání	Odvody na zdravotní a sociální pojištění (tis. Kč)	Daň z příjmu fyzických osob (tis. Kč)	Celkem (tis. Kč)
Základní a neukončené	12 994 Kč	2 252 Kč	15 246 Kč
Střední bez maturity	18 235 Kč	4 457 Kč	22 692 Kč
Střední s maturitou	24 135 Kč	7 294 Kč	31 430 Kč

Zdroj: Agentura pro sociální začleňování (ASZ)

Náklady státu na řešení nezaměstnanosti podle dosaženého vzdělání (2018 – 2067)

Nejvyšší dosažené vzdělání	Celkové náklady (tis. Kč)
Základní a neukončené	7 917 Kč
Střední bez maturity	2 352 Kč
Střední s maturitou	1 498 Kč

Zdroj: Agentura pro sociální začleňování (ASZ)

Bod II

Vzhledem k tomu, že cílem předkládaného návrhu je zachování současného stavu, ve smyslu ponechání volby povinného zkušebního předmětu mezi matematikou a cizím jazykem, **předkládaný návrh negeneruje žádné další náklady ve vazbě na státní rozpočet, či ostatní veřejné rozpočty**.

Bod III

Navrhovaná změna povede ke snížení nákladů ve vazbě na zajištění písemných prací z českého jazyka a literatury a z cizího jazyka ve smyslu vyhodnocení těchto prací přímo v dané škole. Z návrhu novely zákona č. 561/2004 Sb., které připravuje Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy vyplývá, že implementace předloženého návrhu povede k roční úspoře cca 14 mil. Kč z rozpočtu Centra pro zjišťování výsledků vzdělávání (CZVV).

H Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Navrhované změny nezasahují do ochrany soukromí a osobních údajů.

I Zhodnocení korupčních rizik

S navrhovanými právními úpravami nevznikají žádná korupční rizika. V souvislosti s přenosem písemných prací a ústní zkoušky do profilové části maturity je třeba garantovat transparentní postupy hodnocení podle předem stanovených kritérií.

J Zhodnocení dopadů na bezpečnost nebo obranu státu

Navrhované právní úpravy nemají dopad na bezpečnost nebo obranu státu.

II. ZVLÁŠTNÍ ČÁST

K bodu 1 (§ 58 odst. 1 a 2)

Současné znění školského zákona rozlišuje dle § 58 odst. 1 tři stupně středního vzdělání:

a) střední vzdělání,

b) střední vzdělání s výučním listem,

c) střední vzdělání s maturitní zkouškou.

Střední vzdělání je, dle platného znění školského zákona, přiznáno žákům, kteří úspěšně absolvují vzdělávací program v délce 1 roku nebo 2 let denní formy vzdělávání, zakončeného závěrečnou zkouškou. Cílem předkládaného návrhu je přiznání příslušné úrovně vzdělání žákům, kteří úspěšně dokončí poslední ročník studovaného maturitního oboru, nicméně neuspějí u maturitní zkoušky. Střední vzdělání tak dle navrhované úpravy nezískává žák pouze úspěšným ukončením vzdělávacího programu v délce 1 roku nebo 2 let denní formy vzdělávání, ale také úspěšným zakončením posledního ročníku studovaného maturitního oboru v případě neúspěchu u maturitní zkoušky.

Navrhované opatření tak zohledňuje skutečnost, že si žáci maturitních oborů neúspěšných u maturitní zkoušky osvojili znalosti a dovednosti potřebné k úspěšnému zakončení studovaného oboru. Nebudou tak diskvalifikováni tím, že by v důsledku neúspěchu u maturitní zkoušky skončili pouze se základním vzděláním.

K bodům 2 a 3 (§ 72 odst. 1 a § 72 odst. 4)

Vzhledem k přiznání střední úrovně vzdělání žákům, kteří neuspějí u maturitní zkoušky, jsou upravena ustanovení týkající se dokladu o ukončení příslušné úrovně vzdělání. Vzdělávání ve vzdělávacích programech v oborech vzdělání vedoucích k dosažení středního vzdělání podle § 58 odst. 2 písm. a) se ukončuje závěrečnou zkouškou, kdy je dokladem vysvědčení o závěrečné zkoušce. V případě žáků, kteří úspěšně ukončí poslední ročník vzdělávacího programu šestiletého nebo osmiletého gymnázia nebo vzdělávacího programu v délce 4 let denní formy vzdělávání, je dokladem o dosažené úrovni vzdělání vysvědčení o úspěšném ukončení posledního ročníku příslušného vzdělávacího programu.

Žákům, kteří úspěšně ukončí poslední ročník maturitního oboru, ale neuspějí u maturitní zkoušky, je tak přiznána střední úroveň vzdělání, která odpovídá vzdělávacímu programu v délce 1 roku nebo 2 let denní formy vzdělávání, zakončenému složením závěrečné zkoušky.

K bodu 4 (§ 74 odst. 1 písm. b)

Vzhledem k rozšíření úrovně středního vzdělání o žáky maturitních oborů, kteří neuspěli u maturitní zkoušky, jsou blíže stanoveny obory vzdělání, které jsou ukončeny závěrečnou zkouškou.

K bodům 5 a 6 (§ 78 odst. 1 písm. c a § 78 odst. 2)

Předkládaný návrh uvažuje zachování současného stavu ve smyslu volitelnosti mezi matematikou a cizím jazykem při výběru zkušebního předmětu. Z tohoto důvodu pozbývá smyslu stanovení oborů, v nichž má být dle aktuálního znění zavedena povinnost zkoušky z matematiky ve společné části matematiky (viz. nařízení vlády č. 445/2016 Sb. a nařízení vlády č. 71/2017 Sb.).

K bodu 7 (§ 78 odst. 3 a odst. 6)

Vzhledem k přenosu písemných prací a ústní zkoušky do profilové části maturity se ruší § 78 odst. 3. V důsledku zachování současného stavu ve smyslu volitelnosti mezi matematikou a cizím jazykem při výběru zkušebního předmětu v rámci společné části maturitní zkoušky se ruší
§ 78 odst. 6.

K bodu 8 (§ 78 odst. 3)

V důsledku přenosu písemných prací a ústních zkoušek do profilové části maturitní zkoušky je upřesněna forma testování v rámci společné části maturitní zkoušky v podobě didaktických testů u všech zkušebních předmětů ve společné části.

K bodům 9 - 11 (§ 78a odst. 2, § 78a odst. 3)

Vzhledem k přenosu písemných prací a ústních zkoušek do profilové části maturitní zkoušky jsou specifikovány podmínky pro konání společné části maturitní zkoušky ve smyslu konání didaktických testů.

K bodům 12 - 16 (§ 79)

Nově se stanovuje skladba povinných zkušebních předmětů profilové části maturitní zkoušky žáka. V souvislosti s přenosem písemných prací a ústních zkoušek do profilové části maturity budou povinnými zkouškami v profilové části:

- zkouška z českého jazyka a literatury konaná kombinací písemné práce a ústní zkoušky před zkušební komisí,
- zkouška z cizího jazyka konaná kombinací písemné práce a ústní zkoušky před zkušební komisí u těch žáků, kteří si ve společné části maturitní zkoušky vybrali cizí jazyk,
- další 2 až 3 povinné zkoušky v souladu s RVP a profilem absolventa.

K bodům 17 - 20 (§ 80)

Vzhledem k přenosu písemných prací a ústních zkoušek ze společné do profilové části maturitní zkoušky, se ruší agenda a kompetence Centra pro zjišťování výsledků vzdělávání (CZVV) v souvislosti s centrálním hodnocením písemných prací z českého jazyka a literatury a cizích jazyků, jmenováním, proškolením a odměňováním hodnotitelů písemných prací a proškolením hodnotitelů ústních zkoušek z českého jazyka a literatury a cizího jazyka.

K bodu 21 (§ 80a odst. 1)

S přenosem písemných prací a ústních zkoušek ze společné do profilové části maturitní zkoušky v předmětu český jazyk a literatura a cizí jazyk jsou upraveny požadavky na kvalifikaci předsedy zkušební maturitní komise, a to ve vazbě na všeobecně-vzdělávací předměty, které se stávají důležitou součástí profilové části maturitní zkoušky.

K bodům 22 - 25 (§ 80a a § 80b odst. 2)

Legislativně-technické změny reagující na omezení společné části maturitní zkoušky pouze na didaktické testy a přenosu písemných prací a ústních zkoušek do profilové části, tedy do kompetence škol a zrušení funkce hodnotitele písemných prací a ústních zkoušek z českého jazyka a literatury a cizího jazyka, kteří hodnotí dle centrální metodiky CZVV.

K bodům 26 - 28 (§ 81)

Legislativně-technické změny navazující na změnu struktury a hodnocení zkoušek společné části maturitní zkoušky.

K bodům 29 - 33 (§ 82, § 172 odst. 5)

Legislativně-technické změny v oblasti přezkumného procesu maturitních zkoušek navazující na změnu struktury zkoušek společné části maturitní zkoušky.

K bodu 34 (§ 184 odst. 2)

Legislativně-technická změna navazující na změnu struktury a hodnocení zkoušek společné části maturitní zkoušky. Vzhledem k přenosu písemných prací a ústní zkoušky ze společné do profilové části maturity se ruší funkce centrálního hodnotitele písemných prací.

K čl. II – Zrušovací ustanovení

V souvislosti s ponecháním volby mezi matematikou a cizím jazykem ve společné části maturitní zkoušky se ruší nařízení vlády č. 445/2016 Sb. a nařízení vlády č. 71/2017 Sb., která ustanovují obory vzdělání, v jejichž rámci se v současném platném znění předpokládá zavedení povinné zkoušky z matematiky.

K čl. III – Přechodná ustanovení

Ve vazbě na rozšíření střední úrovně vzdělání o žáky maturitních oborů, kteří neuspěli u maturitní zkoušky, je dokladem o úspěšném ukončení posledního ročníku vzdělávacího programu šestiletého nebo osmiletého gymnázia nebo vzdělávacího programu v délce 4 let denní formy vzdělávání vysvědčení vydané v období od školního roku 2010/2011 do nabytí účinnosti tohoto zákona. Přechodné ustanovení se omezuje na období, kdy byl zaveden současný model maturitní zkoušky a nevztahuje se na žáky, kteří neuspěli u maturitní zkoušky před zavedením stávajícího modelu, a to z důvodu odlišné koncepce maturitní zkoušky, podmínek pro úspěšné vykonání maturitní zkoušky a požadavků na znalosti a dovednosti žáků, které jsou v rámci maturitní zkoušky ověřovány.

K čl. IV – Účinnost

Uvedený zákon upravuje některá ustanovení zákona č. 178/2016, Sb. a musí nabýt účinnosti dříve, než zákon č. 178/2016 Sb., který nabývá účinnosti dne 1. 11. 2020. Z toho důvodu je navržená účinnost zákona k 1. 9. 2020.

V Praze dne 11. června 2019

Lukáš Bartoň, v. r.
Lenka Kozlová, v. r.
Martin Baxa, v. r.
František Vácha, v. r.
Jiří Mihola, v. r.
Mikuláš Ferjenčík, v. r.
Olga Richterová, v. r.
Jakub Michálek, v. r.
Tomáš Martínek, v. r.
Ivan Bartoš, v. r.
Jan Pošvář, v. r.
Radek Holomčík, v. r.
František Elfmark, v. r.
Dana Balcarová, v. r.
Lukáš Kolářík, v. r.
Ondřej Polanský, v. r.
Martin Jiránek, v. r.
Lukáš Černohorský, v. r.

Petr Třešňák, v. r.
Tomáš Vymazal, v. r.
Ondřej Profant, v. r.
Jan Lipavský, v. r.
František Kopřiva, v. r.
Vojtěch Pikal, v. r.
František Navrkal, v. r.
Ilona Mauritzová, v. r.
Dominik Feri, v. r.

PLATNÉ ZNĚNÍ S VYZNAČENÍM NAVRHOVANÝCH ZMĚN

§ 58

Stupně středního vzdělání

~~(1) Úspěšným ukončením příslušného vzdělávacího programu středního vzdělávání se dosahuje těchto stupňů vzdělání:~~

~~a) střední vzdělání,~~
~~b) střední vzdělání s výučním listem,~~
~~c) střední vzdělání s maturitní zkouškou.~~

~~(2) Střední vzdělání získá žák úspěšným ukončením vzdělávacího programu v délce 1 roku nebo 2 let denní formy vzdělávání.~~

(**1) Stupni středního vzdělání jsou**

a) střední vzdělání,
b) střední vzdělání s výučním listem,
c) střední vzdělání s maturitní zkouškou.

(2) Střední vzdělání získá žák

- **a) úspěšným ukončením vzdělávacího programu v délce 1 roku nebo 2 let denní formy vzdělávání, nebo**
- **b) úspěšným ukončením posledního ročníku vzdělávacího programu šestiletého nebo osmiletého gymnázia nebo vzdělávacího programu v délce 4 let denní formy vzdělávání.**

(3) Střední vzdělání s výučním listem získá žák úspěšným ukončením vzdělávacího programu v délce 2 nebo 3 let denní formy vzdělávání nebo vzdělávacího programu zkráceného studia pro získání středního vzdělání s výučním listem (§ 84).

(4) Střední vzdělání s maturitní zkouškou získá žák úspěšným ukončením vzdělávacích programů šestiletého nebo osmiletého gymnázia, vzdělávacího programu v délce 4 let denní formy vzdělávání, vzdělávacího programu nástavbového studia (§ 83) v délce 2 let denní formy vzdělávání nebo vzdělávacího programu zkráceného studia pro získání středního vzdělání s maturitní zkouškou (§ 85).

(5) Vláda stanoví nařízením obory vzdělání, v nichž lze dosáhnout středního vzdělání, středního vzdělání s výučním listem, jakož i středního vzdělání s výučním listem a středního vzdělání s maturitní zkouškou a středního vzdělání s maturitní zkouškou, jejich návaznost na učební a studijní obory podle předchozích právních předpisů a počet žáků ve skupině na jednoho učitele odborného výcviku.

§ 72

~~(1) Vzdělávání ve vzdělávacích programech v oborech vzdělání vedoucích k dosažení středního vzdělání se ukončuje závěrečnou zkouškou. Dokladem o dosažení středního vzdělání je vysvědčení o závěrečné zkoušce.~~

(1) Vzdělávání ve vzdělávacích programech v oborech vzdělání vedoucích k dosažení středního vzdělání podle § 58 odst. 2 písm. a) se ukončuje závěrečnou zkouškou.
Dokladem o dosažení středního vzdělání je

- **a) při úspěšném ukončení vzdělávacího programu podle § 58 odst. 2 písm. a) vysvědčení o závěrečné zkoušce, nebo**
- **b) při úspěšném ukončení posledního ročníku vzdělávacího programu šestiletého nebo osmiletého gymnázia nebo vzdělávacího programu v délce 4 let denní formy vzdělávání vysvědčení o úspěšném ukončení posledního ročníku tohoto vzdělávacího programu.**

(2) Vzdělávání ve vzdělávacích programech v oborech vzdělání vedoucích k dosažení středního vzdělání s výučním listem se ukončuje závěrečnou zkouškou. Dokladem o dosažení středního vzdělání s výučním listem je vysvědčení o závěrečné zkoušce a výuční list.

(3) Vzdělávání ve vzdělávacích programech v oborech vzdělání vedoucích k dosažení středního vzdělání s maturitní zkouškou se ukončuje maturitní zkouškou. Dokladem o dosažení středního vzdělání s maturitní zkouškou je vysvědčení o maturitní zkoušce.

(4) Vysvědčení **o úspěšném ukončení posledního ročníku vzdělávacího programu šestiletého nebo osmiletého gymnázia, vzdělávacího programu v délce 4 let denní formy vzdělávání a vysvědčení** o závěrečné zkoušce a vysvědčení o maturitní zkoušce jsou opatřena doložkou o získání příslušného stupně vzdělání.

Závěrečná zkouška

§ 74

(1) Závěrečná zkouška se skládá

a) v oborech vzdělání, v nichž se dosahuje středního vzdělání s výučním listem, z písemné zkoušky a ústní zkoušky a praktické zkoušky z odborného výcviku,
b) v oborech vzdělání, v nichž se dosahuje středního vzdělání **ve vzdělávacím programu v délce 1 roku nebo 2 let denní formy vzdělávání**, z praktické zkoušky z odborných předmětů a teoretické zkoušky z odborných předmětů.

(2) Žák může konat závěrečnou zkoušku, pokud úspěšně ukončil poslední ročník středního vzdělávání.

(3) Termíny konání závěrečných zkoušek stanoví ředitel školy. V závěrečných zkouškách podle odstavce 1 písm. a) škola využívá jednotných zadání a související zkušební dokumentace. Tato zadání a zkušební dokumentaci připravuje a školám zpřístupňuje ministerstvo nebo právnická osoba zřízená a pověřená ministerstvem zpracováním jednotných zadání závěrečných zkoušek a zkušební dokumentace. Škola je povinna zabezpečit zadání a související dokumentaci proti jejich zneužití. Pro závěrečné zkoušky podle odstavce 1 písm. b) stanoví témata, obsah, formu a pojetí zkoušek ředitel školy.

(4) Před zahájením ústní zkoušky, popřípadě praktické zkoušky se žáci neúčastní vyučování po dobu 4 vyučovacích dnů v termínu stanoveném ředitelem školy.

(5) Závěrečná zkouška je veřejná s výjimkou písemných zkoušek a jednání zkušební komise o hodnocení žáka; praktické zkoušky jsou neveřejné v případech, kdy je to nutné z důvodu ochrany zdraví, bezpečnosti práce a u zdravotnických oborů z důvodu ochrany soukromí pacienta.

(6) Závěrečná zkouška se koná před zkušební komisí. V případě, že organizace či délka písemné nebo praktické zkoušky vylučuje stálou přítomnost zkušební komise při zkoušce, určí její předseda člena zkušební komise, který odpovídá za řádný průběh zkoušky.

(7) Předsedu zkušební komise jmenuje do konce února příslušného školního roku krajský úřad. Jmenování je platné pro zkoušky konané v daném kalendářním roce. Krajský úřad může pro termín opravných zkoušek a náhradních zkoušek omezit počet zkušebních komisí a určit žákovi v dané škole jinou komisi, než před kterou konal nebo měl konat zkoušku v řádném termínu; v takovém případě pozbývá platnosti jmenování předsedy zkušební komise, před níž nebudou opravné zkoušky ani náhradní zkoušky konány; o této skutečnosti informuje krajský úřad ředitele školy a předsedu zkušební komise nejpozději do 30. června. Ostatní členy zkušební komise jmenuje ředitel

školy. V oborech vzdělání, v nichž se dosahuje středního vzdělání s výučním listem, jmenuje ředitel školy členem zkušební komise také odborníka z praxe.

(8) Předseda zkušební komise

a) má odbornou kvalifikaci v příslušném nebo příbuzném oboru a vykonával přímou pedagogickou činnost nejméně 5 let,
b) nesmí být v základním pracovněprávním ani jiném obdobném vztahu ke škole, na níž bude funkci vykonávat,
c) nebyl vyučujícím žáků, kteří konají závěrečnou zkoušku, v průběhu jejich středního vzdělávání.

(9) Předseda zkušební komise

a) řídí práci zkušební komise a odpovídá za její činnost,
b) odpovídá za řádný průběh zkoušek a klasifikaci,
c) je oprávněn vyloučit žáka ze zkoušky v případě, že žák použil nedovolené pomůcky nebo průběh zkoušky jinak vážně narušil; o vyloučení žáka ze zkoušky rozhodne předseda zkušební komise bezprostředně,
d) oznamuje žákovi hodnocení jednotlivých zkoušek závěrečné zkoušky.

(10) Zkušební komise rozhoduje o klasifikaci žáka z jednotlivých zkoušek na návrh členů zkušební komise hlasováním. Při rovnosti hlasů rozhoduje hlas předsedy zkušební komise.

§ 78

Společná část maturitní zkoušky

(1) Zkušebními předměty společné části maturitní zkoušky jsou

a) český jazyk a literatura,
b) cizí jazyk, který si žák zvolí z nabídky stanovené prováděcím právním předpisem; žák může zvolit pouze takový cizí jazyk, který je vyučován ve škole, jíž je žákem, a
c) matematika~~, v případě oborů, které jsou stanoveny v nařízení vlády~~.

~~(2) Povinné zkoušky společné části maturitní zkoušky tvoří zkušební předměty podle odstavce 1.~~
(2) Společná část maturitní zkoušky se skládá ze zkoušky z českého jazyka a literatury a druhé zkoušky, pro kterou si žák na přihlášce k maturitní zkoušce zvolí jeden ze zkušebních předmětů uvedených v odstavci 1 písm. b) a c).

~~(3) Zkouška ze zkušebního předmětu český jazyk a literatura a zkouška ze zkušebního předmětu cizí jazyk se skládají z dílčích zkoušek konaných~~

~~a) formou didaktického testu,~~
~~b) formou písemné práce a~~
~~c) ústní formou před zkušební maturitní komisí.~~

(**43**) ~~Zkouška ze zkušebního předmětu matematika se koná formou didaktického testu.~~ **Zkoušky společné části maturitní zkoušky se konají formou didaktického testu.** Didaktickým testem se pro potřebu tohoto zákona rozumí písemný test, který je jednotně zadáván a centrálně vyhodnocován, a to způsobem a podle kritérií stanovených prováděcím právním předpisem.

(**4** ~~5~~) Žák se může ve společné části dále přihlásit až ke dvěma nepovinným zkouškám z předmětů podle odstavce 1 písm. b) a c).

~~(6) Vláda stanoví nařízením obory vzdělání, v nichž je matematika zkušebním předmětem společné části maturitní zkoušky.~~

§ 78a

(1) Rozsah vědomostí a dovedností, které mohou být ověřovány zkouškami společné části maturitní zkoušky, stanoví ministerstvo v katalozích požadavků zkoušek společné části maturitní zkoušky (dále jen „katalog“) pro příslušný zkušební předmět. Katalogy ministerstvo zveřejní vždy nejpozději 48 měsíců před termínem konání zkoušek způsobem umožňujícím dálkový přístup.

(2) ~~Zkoušky a dílčí zkoušky společné části maturitní zkoušky konané formou didaktického testu a písemné práce~~ **Zkoušky společné části maturitní zkoušky** jsou neveřejné. Účast je povolena žákům konajícím zkoušku, pedagogickému pracovníkovi pověřenému funkcí zadavatele zkoušky (dále jen „zadavatel“), školnímu maturitnímu komisaři (dále jen „komisař“), řediteli školy a školním inspektorům České školní inspekce. V případě žáků se speciálními vzdělávacími potřebami je povolena též účast osob zajišťujících asistenci nebo službu tlumočení do znakového jazyka nebo do dalších komunikačních systémů, a to za podmínek stanovených prováděcím právním předpisem.

~~(3) Dílčí zkoušky společné části maturitní zkoušky konané ústní formou jsou veřejné.~~

(**4** ~~3~~) ~~Dílčí zkoušky konané formou didaktického testu a ústní formou~~ **Zkoušky společné části maturitní zkoušky** může žák konat, pokud úspěšně ukončil poslední ročník středního vzdělávání.

(~~5~~**4**) Před konáním každé ze zkoušek společné části maturitní zkoušky je žák povinen předložit zadavateli nebo předsedovi zkušební maturitní komise svůj průkaz totožnosti opatřený fotografií. Nepředložení průkazu totožnosti nebo důvodné pochybnosti o totožnosti žáka, který jej předkládá, mohou být důvodem pro nepřipuštění žáka ke zkoušce. Důvody nepřipuštění žáka ke zkoušce zaznamená zadavatel nebo předseda zkušební maturitní komise v protokolu o maturitní zkoušce.

(~~6~~**5**) Žák vykoná úspěšně společnou část maturitní zkoušky, pokud úspěšně vykoná všechny povinné zkoušky, ze kterých se skládá společná část maturitní zkoušky.

§ 79
Profilová část maturitní zkoušky

~~(1) Profilová část maturitní zkoušky se skládá ze 2 nebo 3 povinných zkoušek. Počet povinných zkoušek pro daný obor vzdělání stanoví rámcový vzdělávací program. V oborech vzdělání, pro které není stanovena povinná zkouška ze zkušebního předmětu podle § 78 odst. 1 písm. c), se konají 3 povinné zkoušky profilové části. Ve školách a třídách s vyučovacím jazykem národnostní menšiny je jednou z povinných zkoušek zkouška z jazyka národnostní menšiny.~~

(1) Profilová část maturitní zkoušky se skládá ze zkoušky z českého jazyka a literatury a, pokud si žák ve společné části maturitní zkoušky zvolil cizí jazyk, ze zkoušky z tohoto cizího jazyka, a z dalších 2 nebo 3 povinných zkoušek. Počet dalších povinných zkoušek pro daný obor vzdělání stanoví rámcový vzdělávací program. Ve školách a třídách s vyučovacím jazykem národnostní menšiny je jednou z povinných zkoušek zkouška z jazyka národnostní menšiny.

(2) Žák může dále v rámci profilové části maturitní zkoušky konat nejvýše 2 nepovinné zkoušky. Žák může volit nepovinné zkoušky z nabídky stanovené ředitelem školy. Zvolené nepovinné zkoušky se uvedou v přihlášce podle § 81 odst. 1.

(3) Ředitel školy v souladu s prováděcím právním předpisem určí nabídku povinných a nepovinných zkoušek podle rámcového a školního vzdělávacího programu, včetně formy a témat těchto zkoušek, a zveřejní toto své rozhodnutí na veřejně přístupném místě ve škole a současně též způsobem umožňujícím dálkový přístup, a to nejpozději 7 měsíců před konáním první zkoušky profilové části maturitní zkoušky.

(4) Zkoušky profilové části maturitní zkoušky se konají formou

a) vypracování maturitní práce a její obhajoby před zkušební maturitní komisí,
b) ústní zkoušky před zkušební maturitní komisí,
c) písemné zkoušky,
d) písemné práce
e) ~~d)~~ praktické zkoušky, nebo
f) ~~e)~~ kombinací dvou nebo více forem podle písmen a) až **e)** ~~d)~~.

Zkoušky profilové části z českého jazyka a literatury a z cizího jazyka se konají vždy formou ústní zkoušky před zkušební maturitní komisí a formou písemné práce.

(5) Obhajobu maturitní práce podle odstavce 4 písm. a) a zkoušky konané formou ústní zkoušky podle odstavce 4 písm. b) koná žák po úspěšném ukončení posledního ročníku vzdělávání. Žák může konat profilovou část maturitní zkoušky i v případě, že nevykonal společnou část maturitní zkoušky úspěšně.

(6) Profilová část maturitní zkoušky je veřejná s výjimkou zkoušek konaných formou písemné zkoušky**, písemné práce** a jednání zkušební maturitní komise o hodnocení žáka; zkoušky konané formou praktické zkoušky jsou neveřejné v případech, kdy je to nutné z důvodu ochrany zdraví, bezpečnosti práce a u zdravotnických oborů také z důvodu ochrany soukromí pacienta.

(7) Žák vykoná úspěšně profilovou část maturitní zkoušky, pokud úspěšně vykoná všechny povinné zkoušky, které jsou její součástí.

§ 80

Orgány zajišťující maturitní zkoušku

(1) Ministerstvo odpovídá za přípravu a metodické řízení průběhu společné části maturitní zkoušky, za vedení evidence přihlášek a evidence výsledků maturitních zkoušek. Ministerstvo určuje obsah zkoušek společné části maturitní zkoušky, k tomu vydává a zveřejňuje katalogy. Ministerstvo je správcem25) registru žáků přihlášených k maturitní zkoušce a výsledků maturitních zkoušek. Registr obsahuje za účelem identifikace žáka rodné číslo žáka, a nebylo-li rodné číslo přiděleno, jméno a příjmení žáka a datum a místo jeho narození.

(2) Ministerstvo zřizuje Centrum jako státní příspěvkovou organizaci podle zákona o majetku České republiky a o jejím vystupování v právních vztazích4) a podle § 169a.

(3) Centrum

a) připravuje katalogy a zadání zkoušek společné části maturitní zkoušky,
b) zajišťuje výrobu zadání zkoušek společné části maturitní zkoušky a jejich distribuci do škol,
c) označuje zadání zkoušek společné části maturitní zkoušky nebo jejich částí za informace veřejně nepřístupné,
d) zajišťuje zpracování a centrální vyhodnocení výsledků zkoušek společné části maturitní zkoušky~~, s výjimkou dílčích zkoušek konaných formou ústní~~,
e) zajišťuje odbornou přípravu pedagogických pracovníků určených ředitelem školy k odborné přípravě pro výkon funkce zadavatele~~, komisaře nebo hodnotitele~~ **a komisaře**,
f) zajišťuje konání zkoušek ověřujících znalost právních předpisů upravujících organizaci, obsah a průběh maturitní zkoušky,
g) vydává pedagogickým pracovníkům, kteří úspěšně vykonali zkoušku podle písmene f), osvědčení o způsobilosti k výkonu funkce zadavatele~~, komisaře nebo hodnotitele~~ **a komisaře**,
h) jmenuje komisaře ~~a hodnotitele písemných prací~~ a odměňuje je,
i) je zpracovatelem25a) registru podle odstavce 1,
j) je správcem25) registru pedagogických pracovníků oprávněných k výkonu funkce komisaře~~,~~ **a** zadavatele ~~a hodnotitele~~; registr obsahuje také rodná čísla pedagogických pracovníků, a nebylo-li rodné číslo přiděleno, jméno a příjmení a datum a místo narození.

(4) Krajský úřad jmenuje na návrh ředitele školy předsedy zkušebních maturitních komisí.

(5) Ředitel školy zejména

a) odpovídá za zajištění podmínek pro řádný průběh maturitní zkoušky ve škole,
b) jmenuje zadavatele,
c) jmenuje členy zkušební maturitní komise, vyjma jejího předsedy a
d) navrhuje pedagogické pracovníky, kteří by měli vykonat odbornou přípravu pro výkon funkce zadavatele~~, komisaře nebo hodnotitele~~ **a komisaře** podle odstavce 3 písm. e).

§ 80a

~~(1) Dílčí zkouška konaná ústní formou a zkoušky profilové části maturitní zkoušky se konají před zkušební maturitní komisí. Zkušební maturitní komise je jmenována pro každou třídu a obor vzdělání nebo pro více tříd nebo více oborů vzdělání, pokud se žáci vzdělávají ve stejné skupině oborů vzdělání. Členem zkušební maturitní komise jsou v případě dílčí zkoušky společné části konané ústní formou také hodnotitelé dílčích zkoušek konaných ústní formou. Členem zkušební maturitní komise může být jmenován rovněž odborník z praxe, z vysoké nebo vyšší odborné školy. Na zkušební maturitní komisi se vztahují ustanovení § 74 odst. 6 až 10 obdobně.~~

(1) Zkoušky profilové části maturitní zkoušky konané ústní formou se konají před zkušební maturitní komisí. Zkušební maturitní komise je jmenována pro každou třídu a obor vzdělání nebo pro více tříd nebo více oborů vzdělání, pokud se žáci vzdělávají ve stejné skupině oborů vzdělání. Předseda zkušební maturitní komise má odbornou kvalifikaci učitele všeobecně-vzdělávacích předmětů nebo učitele odborných předmětů střední školy a vykonával přímou pedagogickou činnost nejméně 5 let. Členem zkušební maturitní komise může být jmenován rovněž odborník z praxe, z vysoké nebo vyšší odborné školy. Na zkušební maturitní komisi se vztahují ustanovení § 74 odst. 6 až 10 s výjimkou § 74 odst. 8 písm. a) obdobně.

(2) Předseda zkušební maturitní komise zabezpečuje řádný průběh části maturitní zkoušky konané před zkušební maturitní komisí ve škole.

(3) Komisař zabezpečuje řádný průběh společné části maturitní zkoušky ve škole~~, s výjimkou dílčích zkoušek konaných ústní formou~~.

(4) Zadavatel zabezpečuje řádný průběh zkoušek společné části maturitní zkoušky v učebně,~~ s výjimkou dílčích zkoušek konaných ústní formou,~~ včetně kontroly podmínek, za kterých byla v učebně, kde je zkouška konána, povolena přítomnost osob, zajišťujících asistenční služby žákům se speciálními vzdělávacími potřebami nebo službu tlumočení do znakového jazyka nebo dalších komunikačních systémů. Zadavatel zadává zkoušky společné části maturitní zkoušky~~, s výjimkou dílčích zkoušek konaných ústní formou~~. Zadavatel je oprávněn vyloučit žáka ze zkoušky, a to v případě, že žák vážně nebo opakovaně porušil pravidla pro konání těchto zkoušek nebo jiným způsobem vážně narušil průběh zkoušek; o vyloučení žáka ze zkoušky rozhodne zadavatel bezprostředně. Důvody vyloučení žáka zaznamená zadavatel v protokolu o maturitní zkoušce. Zadavatel je rovněž oprávněn vykázat z učebny osobu zajišťující asistenční službu žákům se speciálními vzdělávacími potřebami nebo službu tlumočení do znakového jazyka nebo dalších komunikačních systémů, a to v případě, že vážně nebo opakovaně porušila podmínky stanovené prováděcím právním předpisem nebo jiným způsobem vážně narušila průběh zkoušek.

~~(5) Hodnotitelé písemných prací hodnotí dílčí zkoušky společné části maturitní zkoušky konané formou písemné práce. Hodnotitel písemné práce nesmí hodnotit písemné práce žáků školy, v níž je pedagogickým pracovníkem.~~

(**5**~~6~~) ~~Hodnotitelem pro daný zkušební předmět, komisařem~~ **Komisařem** a zadavatelem může být jmenován pouze ten, kdo v souladu se zákonem o pedagogických pracovnících2) splňuje předpoklady pro výkon činnosti pedagogických pracovníků, splňuje odbornou kvalifikaci stanovenou pro výkon dané funkce v prováděcím právním předpisu a je držitelem platného osvědčení o způsobilosti k výkonu dané funkce, vydaného Centrem.

§ 80b

Informace veřejně nepřístupné a povinnost zachovávat mlčenlivost

(1) Zadání zkoušky společné části maturitní zkoušky a jednotlivé zkoušky podle § 113 odst. 2 písm. a), jakož i jeho jakákoli část, je informací veřejně nepřístupnou od okamžiku, kdy je Centrum za takovou informaci označí, až do okamžiku, kdy je postupem stanoveným v prováděcím právním předpisu zveřejněno.

(2) Centrum dále může způsobem stanoveným prováděcím právním předpisem označit jako veřejně nepřístupné

a) informace o opatřeních přijatých k zajištění ochrany informací veřejně nepřístupných podle odstavce 1,
b) informace o způsobu přípravy a výběru zadání zkoušek ~~a dílčích zkoušek~~ společné části maturitní zkoušky a jednotlivé zkoušky podle § 113 odst. 2 písm. a), a to nejvýše do posledního dne příslušného zkušebního období,
c) informace o procesech zajišťujících uložení a nakládání s informacemi veřejně nepřístupnými, nebo
d) informace o tom, které osoby jsou oprávněné seznamovat se s informacemi veřejně nepřístupnými, které osoby vytvářejí a provádějí opatření k zajištění ochrany informací veřejně nepřístupných, podílejí se na přípravě zadání zkoušek ~~a dílčích zkoušek~~ společné části maturitní zkoušky a jednotlivé zkoušky podle § 113 odst. 2 písm. a) nebo zajišťují nakládání s informacemi veřejně nepřístupnými, a to nejvýše do posledního dne příslušného zkušebního období.

(3) Centrum přijímá opatření nezbytná k tomu, aby informace označené jako veřejně nepřístupné byly zpřístupněny výhradně osobám, které jsou oprávněny se s nimi seznamovat.

(4) Zaměstnanci Centra, jakož i další fyzické osoby, které přijdou do styku s informacemi veřejně nepřístupnými, jsou povinni zachovávat mlčenlivost o těchto informacích a neumožnit přístup k těmto informacím neoprávněným osobám.

(5) Povinnosti mlčenlivosti může zaměstnance Centra zprostit pouze ředitel nebo vedoucí Centra, v případě ředitele nebo vedoucího Centra a další fyzické osoby ministr školství, mládeže a tělovýchovy.

§ 81

Další podmínky konání maturitní zkoušky

(1) Žák koná maturitní zkoušku ve škole, jíž je žákem, na základě přihlášky podané řediteli školy. Žák, který po podání přihlášky k maturitní zkoušce přestoupí na jinou střední školu, koná společnou

část maturitní zkoušky ve škole stanovené Centrem. Koná-li žák zkoušku po skončení školního roku, v němž měl řádně ukončit střední vzdělávání, koná ji na základě přihlášky podané řediteli školy, ve které úspěšně ukončil poslední ročník vzdělávání, přičemž ~~dílčí~~ zkoušky konané formou didaktického testu ~~a písemné práce~~ koná ve škole stanovené Centrem. Ředitel školy zajistí předání údajů z přihlášek Centru, a to včetně rodných čísel žáků, a nebylo-li rodné číslo žákovi přiděleno, jména a příjmení žáka a data a místa jeho narození.

(2) V případě, že žák povinnou zkoušku společné části nebo profilové části maturitní zkoušky vykonal neúspěšně, může konat opravnou zkoušku, a to nejvýše dvakrát z každé zkoušky. V případě, že žák vykonal neúspěšně nepovinnou zkoušku, opravnou zkoušku nekoná. Pokud se žák ke zkoušce nedostaví a svou nepřítomnost řádně omluví nejpozději do 3 pracovních dnů od termínu konání zkoušky řediteli školy, má právo konat náhradní zkoušku v termínu stanoveném prováděcím právním předpisem. Nedodržení stanovené lhůty může v závažných případech ředitel školy prominout. Konáním náhradní zkoušky není dotčeno právo žáka konat opravnou zkoušku. Koná-li žák opravnou nebo náhradní zkoušku, koná pouze tu část zkoušky, v níž neuspěl nebo ji nekonal. Obdobně se uznávají úspěšně vykonané části zkoušky při konání maturitní zkoušky žákem, který nemohl tuto maturitní zkoušku dokončit v řádném termínu, neboť neukončil úspěšně poslední ročník vzdělávání.

(3) Jestliže se žák ke zkoušce bez řádné omluvy nedostavil, jeho omluva nebyla uznána nebo pokud byl ze zkoušky vyloučen, posuzuje se, jako by zkoušku vykonal neúspěšně.

(4) Ředitel školy vystaví žákovi, který vykonal úspěšně obě části maturitní zkoušky, vysvědčení o maturitní zkoušce.

(5) Žák může maturitní zkoušku vykonat nejpozději do 5 let od data, kdy přestal být žákem školy podle odstavce 10 věty druhé.

(6) Žák, který již získal střední vzdělání s maturitní zkouškou vykonáním maturitní zkoušky podle tohoto zákona nebo podle předchozích právních předpisů, nekoná společnou část maturitní zkoušky. Ředitel školy může žákovi uznat zkoušku profilové části maturitní zkoušky, kterou již žák vykonal v předchozím vzdělávání, pokud je obsahově srovnatelná se zkouškou profilové části v dané škole. Pokud se v profilové části maturitní zkoušky konají 3 povinné zkoušky, může ředitel školy stanovit, že za podmínek stanovených prováděcím právním předpisem lze jednu povinnou zkoušku konanou z cizího jazyka nahradit výsledkem úspěšně vykonané standardizované zkoušky z tohoto cizího jazyka doložené jazykovým certifikátem. Totéž může ředitel stanovit za podmínek stanovených prováděcím právním předpisem pro jednu nepovinnou zkoušku profilové části maturitní zkoušky.

(7) Žákům náleží 5 vyučovacích dnů volna k přípravě na konání maturitní zkoušky, a to v termínu stanoveném ředitelem školy.

(8) Žáci škol a tříd s vyučovacím jazykem národnostní menšiny mají právo skládat společnou i profilovou část maturitní zkoušky v českém jazyce nebo v jazyce národnostní menšiny s výjimkou zkoušky ze zkušebního předmětu český jazyk a literatura, kterou skládají v českém jazyce.

(9) Odlišným způsobem může být se souhlasem ministerstva ukončováno vzdělávání podle vzdělávacích programů ve vybraných třídách osmiletých nebo šestiletých gymnázií s výukou některých předmětů v cizím jazyce nebo ve školách zřízených na základě mezinárodní smlouvy, popřípadě se souhlasem ministerstva v dalších oborech vzdělání. Tato maturitní zkouška se považuje za maturitní zkoušku podle tohoto zákona, pokud žák vykoná také zkoušku ze zkušebního předmětu český jazyk a literatura společné části maturitní zkoušky.

(10) Žák přestává být žákem školy dnem následujícím po dni, kdy úspěšně vykonal maturitní zkoušku. Nevykonal-li žák jednu nebo obě části maturitní zkoušky v řádném termínu, přestává být žákem školy 30. června roku, v němž měl vzdělávání řádně ukončit.

(11) Ministerstvo stanoví prováděcím právním předpisem
a) termíny, formu, pravidla průběhu a způsob a kritéria hodnocení zkoušek společné části maturitní zkoušky, pravidla průběhu a způsob a kritéria hodnocení zkoušek profilové části maturitní zkoušky, pravidla zadávání a vyhodnocování didaktických testů; nabídku cizích jazyků ve společné části maturitní zkoušky, pravidla určení nabídky zkoušek profilové části maturitní zkoušky, včetně formy, témat a období konání těchto zkoušek, podmínky pro nahrazení zkoušky profilové části z cizího jazyka výsledkem standardizované zkoušky doložené jazykovým certifikátem, včetně prokazované úrovně znalosti cizího jazyka, termíny a pravidla pro konání opravné a náhradní zkoušky, termíny a pravidla pro opakování ~~dílčí zkoušky společné části maturitní zkoušky konané formou písemné práce a~~ zkoušky profilové části maturitní zkoušky konané formou vypracování maturitní práce a její obhajoby před zkušební komisí;

b) postup a termíny přípravy zadání zkoušek společné části maturitní zkoušky, způsob označování zadání zkoušky společné části maturitní zkoušky nebo jeho části za informaci veřejně nepřístupnou a postup jejich zveřejňování, okruh osob oprávněných seznamovat se s informacemi veřejně nepřístupnými, pravidla pro přípravu, organizaci a řízení společné a profilové části maturitní zkoušky, zajištění podmínek jejich průběhu a vyhodnocení výsledků, podrobnější vymezení činnosti orgánů a fyzických osob zajišťujících maturitní zkoušky, vymezení předpokladů pro výkon funkce zadavatele~~, hodnotitele~~ a komisaře, obsah a formu osvědčení k výkonu funkce zadavatele~~, hodnotitele~~ nebo komisaře, podrobnosti o činnosti zkušební maturitní komise a počtu, výběru a jmenování jejích členů a pravidla a termíny pro jmenování předsedů zkušebních maturitních komisí, komisařů, zadavatelů ~~a hodnotitelů~~ a pravidla pro odměňování předsedů zkušebních maturitních komisí, ~~komisařů a hodnotitelů písemných prací~~ **a komisařů**;

c) podrobnější pravidla o obsahu, formě, způsobu a termínech podání přihlášky k maturitní, náhradní nebo opravné zkoušce, o obsahu, termínech, formě a způsobu předávaní údajů z těchto přihlášek, o rozsahu, obsahu, způsobu a formě vedení evidencí podle § 80 odst. 1 a 3, o způsobu

předávání dat do těchto evidencí, o způsobu ochrany údajů v nich obsažených a o náležitostech maturitních protokolů a způsobu jejich zpracování a vydávání;

d) podmínky a způsob konání maturitní zkoušky žáků uvedených v § 16 odst. 9, žáků s vývojovými poruchami učení nebo zdravotními poruchami vedoucími k poruchám učení a osob podle § 20 odst. 4 věty třetí a konání maturitní zkoušky v jazyce národnostní menšiny;

e) náležitosti žádosti o přezkoumání maturitní zkoušky podle § 82 odst. 1 písm. b) a § 82 odst. 2.

§ 82

(1) Každý, kdo konal
a) závěrečnou zkoušku,
b) maturitní zkoušku, kromě dílčí zkoušky společné části ~~konané formou didaktického testu~~, anebo byl z konání těchto zkoušek vyloučen,

může písemně požádat krajský úřad o přezkoumání průběhu a výsledku této zkoušky nebo rozhodnutí o vyloučení. Krajský úřad rozhodne o žádosti ve lhůtě 30 dnů ode dne jejího doručení, a to tak, že výsledek zkoušky změní, nebo zruší a nařídí opakování zkoušky, pokud zjistí, že při této zkoušce byly porušeny právní předpisy nebo se vyskytly jiné závažné nedostatky, které mohly mít vliv na řádný průběh nebo výsledek zkoušky; v opačném případě výsledek zkoušky potvrdí. Škola, v níž žák konal maturitní zkoušku, Česká školní inspekce a Centrum při plnění úkolů podle § 80 odst. 3 poskytují krajskému úřadu součinnost při posuzování žádosti. Opakování zkoušky s výjimkou ~~dílčí zkoušky společné části maturitní zkoušky konané formou písemné práce a~~ zkoušky profilové části maturitní zkoušky konané formou vypracování maturitní práce a její obhajoby před zkušební komisí se koná nejpozději do 15 dnů ode dne vydání rozhodnutí, a to před zkušební komisí, kterou jmenuje krajský úřad. Opakování ~~dílčí zkoušky společné části maturitní zkoušky konané formou písemné práce a~~ zkoušky profilové části maturitní zkoušky konané formou vypracování maturitní práce a její obhajoby před zkušební komisí se koná v nejbližším možném termínu, který stanoví prováděcí právní předpis.

(2) Každý, kdo konal zkoušku společné části maturitní zkoušky ~~konanou formou didaktického testu~~, nebo byl z konání této zkoušky vyloučen, může písemně požádat ministerstvo o přezkoumání výsledku této zkoušky nebo přezkoumání rozhodnutí o vyloučení ze zkoušky. Ministerstvo žadateli odešle písemné vyrozumění o výsledku přezkoumání nejpozději do 30 dnů ode dne doručení žádosti.

(3) Žádost podle odstavce 1 nebo 2 lze podat příslušnému správnímu úřadu do 20 dnů od konce období stanoveného prováděcím právním předpisem pro konání příslušné závěrečné nebo maturitní zkoušky nebo v případě ~~dílčích~~ zkoušek společné části maturitní zkoušky od konce období stanoveného prováděcím právním předpisem pro konání příslušné dílčí zkoušky.

(4) Každý má právo nahlédnout do všech materiálů týkajících se jeho osoby, které mají význam pro rozhodnutí o výsledku zkoušky.

§ 172

(1) Ministerstvo obrany zřizuje a zrušuje střední vojenské školy, vyšší odborné vojenské školy a školská zařízení jim sloužící.

(2) Ministerstvo vnitra zřizuje a zrušuje střední policejní školy, vyšší odborné policejní školy, střední školy požární ochrany, vyšší odborné školy požární ochrany a školská zařízení.

(3) Ministerstvo spravedlnosti zřizuje a zrušuje střední školy Vězeňské služby a školská zařízení jim sloužící a školy a školská zařízení pro osoby ve výkonu vazby nebo trestu odnětí svobody.
(4) Ministerstvo zahraničních věcí zřizuje a zrušuje základní školy při diplomatické misi nebo konzulárním úřadu České republiky.

(5) Pro školy a školská zařízení zřizované Ministerstvem obrany, Ministerstvem vnitra, Ministerstvem spravedlnosti a Ministerstvem zahraničních věcí podle odstavců 1 až 4 vykonávají pravomoci ministerstva, krajského úřadu a České školní inspekce podle tohoto zákona tato ministerstva s výjimkou pravomocí podle § 4 odst. 3 a § 28, pravomocí ve věci společné části maturitní zkoušky, nejedná-li se o jmenování předsedy zkušební maturitní komise ~~a přezkoumání průběhu a výsledku dílčí zkoušky konané formou písemné práce a ústní formou~~, vedení školského rejstříku a akreditací vzdělávacích programů vyššího odborného vzdělávání. Ministerstvo obrany, Ministerstvo vnitra a Ministerstvo spravedlnosti stanoví vyhláškami úpravy pro školy a školská zařízení, které zřizují, v těch případech, kdy je k vydání vyhlášek ve věcech středních škol, vyšších odborných škol a školských zařízení tímto zákonem zmocněno ministerstvo.

(6) Ve věcech všeobecného vzdělávání a ukončování vzdělávání podle tohoto zákona postupují Ministerstvo obrany, Ministerstvo vnitra a Ministerstvo spravedlnosti v dohodě s ministerstvem.

(7) Služební poměry pedagogických pracovníků, žáků a studentů škol zřizovaných Ministerstvem obrany, Ministerstvem vnitra a Ministerstvem spravedlnosti se řídí zvláštními právními předpisy.[42)]

(8) Na školy zřízené Ministerstvem obrany, Ministerstvem vnitra a Ministerstvem spravedlnosti se nevztahují ustanovení § 21 odst. 1 písm. c) a d), § 74 odst. 8 písm. a), § 167 a 168; ustanovení § 24 odst. 1, § 60, 94, § 102 odst. 4 věta první a § 166 odst. 1 věta druhá se na tyto školy vztahují přiměřeně. Ředitelem střední školy, vyšší odborné školy a školského zařízení zřizovaných Ministerstvem obrany může být jen voják z povolání[54)]. Na jmenování příslušníka bezpečnostního sboru nebo ozbrojených sil ředitelem školy nebo školského zařízení a na odvolání této osoby z vedoucího pracovního místa ředitele školy nebo školského zařízení se v případě škol a školských zařízení zřízených Ministerstvem obrany, Ministerstvem vnitra a Ministerstvem spravedlnosti nevztahuje § 166 odst. 2 až 9. Ředitelem střední policejní školy, vyšší odborné policejní školy a školského zařízení zřizovaných Ministerstvem vnitra může být jen příslušník Policie České republiky ve služebním poměru[42)] nebo zaměstnanec, který je státním občanem České republiky. Ředitelem střední školy požární ochrany, vyšší odborné školy požární ochrany zřizovaných Ministerstvem vnitra může být jen příslušník Hasičského záchranného sboru České republiky ve služebním poměru[42)] nebo zaměstnanec, který je státním občanem České republiky.

(9) Osoba, která není státním občanem České republiky, může být ke vzdělávání ve školách a školských zařízeních zřizovaných Ministerstvem obrany přijata pouze s předchozím souhlasem

zřizovatele; souhlas zřizovatele si vyžádá ředitel školy v přijímacím řízení. Zřizovatel je oprávněn souhlas podle předchozí věty odepřít pouze z důvodů ochrany veřejného pořádku nebo veřejné bezpečnosti.

(10) Na školy při diplomatické misi nebo konzulárním úřadu České republiky zřizované Ministerstvem zahraničních věcí se nevztahuje ustanovení § 7 odst. 6; ustanovení § 28 se na tyto školy vztahuje přiměřeně.

§ 184

(1) Účast členů ve zkušební komisi pro závěrečné zkoušky, maturitní zkoušky, absolutorium v konzervatoři, absolutorium a činnost komisaře je jiným úkonem v obecném zájmu[50)], při němž náleží zaměstnanci náhrada mzdy nebo platu ve výši průměrného výdělku. V těchto případech se nepoužije § 206 odst. 3 a 4 zákoníku práce. Právnická osoba, která vykonává činnost školy, ve které se zkoušky konají, poskytuje osobám uvedeným ve větě první cestovní náhrady za podmínek a ve výši stanovených v části sedmé zákoníku práce s tím, že za pravidelné pracoviště pro účely cestovních náhrad se považuje bydliště těchto osob.

(2) Za výkon funkce předsedy zkušební komise pro závěrečné zkoušky, pro absolutorium v konzervatoři a absolutorium, funkce předsedy zkušební maturitní komise, **a** komisaře ~~a hodnotitele písemné práce~~ náleží odměna. Odměnu s výjimkou odměny komisaře ~~a hodnotitele písemné práce~~ poskytuje právnická osoba vykonávající činnost školy; v případě komisaře ~~a hodnotitele písemné práce~~ poskytuje odměnu Centrum. Výši odměny a pravidla jejího poskytování stanoví ministerstvo vyhláškou.

(3) Činnost zadavatele je součástí základního pracovněprávního vztahu k právnické osobě vykonávající činnost školy, v níž je tato funkce vykonávána.

(4) Účast členů v Akreditační komisi je jiným úkonem v obecném zájmu[50)], při němž náleží členům této komise náhrada jízdních výdajů v prokázané výši, náhrada prokázaných výdajů za ubytování a stravné; poskytovatelem těchto náhrad je ministerstvo. Stravné se poskytuje ve výši a za podmínek stanovených zvláštním právním předpisem. Členům Akreditační komise může být dále ministerstvem poskytnuta odměna.